

Проблеми регулювання оплати праці в Україні та шляхи їх вирішення.

У статті визначені проблеми реформування оплати праці в Україні потребують вирішення у найближчій перспективі. Запропоновані напрями щодо удосконалення регулювання оплати праці в Україні.

Ключові слова: заробітна плата, державне регулювання оплати праці.

Постановка проблеми в загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. Регулювання оплати праці є головним чинником підвищення рівня життя громадян в Україні. В період економічної кризи, спаду виробництва необхідно безпосереднє втручання держави у питання ціноутворення та оплати праці з точки зору як забезпечення розвитку економіки, так і зростання доходів працюючих громадян. Результати реформування української економіки свідчать про негативні наслідки фактичного виходу держави зі сфери регулювання відносин у сфері оплати праці, що призводить до унеможливлення застосування ефективних механізмів зростання як доходів населення, так і заробітної плати працівників. Регулювання оплати праці має важливе значення, і на даному етапі актуальною проблемою є розробка та впровадження законодавчо-нормативних важелів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій в яких започатковано розв'язання проблеми. Теоретичні, методологічні та прикладні аспекти організації та регулювання заробітної плати, ефективного використання людського капіталу дістали розвиток в роботах українських вчених О. Амоші, Д. Богині, Є. Бойка, С. Вовканича, В. Гриньової, М. Долішнього, Г. Дмитренка, С. Злупка, Т. Кір'ян, М. Козоріз, А. Колота, Т. Костишиної, О. Кузьміна, Е. Лібанової, І. Лукінова, Н. Павловської, А. Калини, С. Пирожкова, О. Черватюка, М. Чумаченка, А. Чухна та інших дослідників.

Виділення невирішених частин загальної проблеми. Результати проведених рядом науковців досліджень створили наукову базу для поліпшення практики організації оплати праці. Вони є вихідними для продовження досліджень, проте

їх обсяг не відповідає зростаючим вимогам щодо удосконалення організації та регулювання заробітної плати в сучасних економічних умовах.

Метою статті є висвітлення сучасних проблем регулювання оплати праці та розроблення напрямів щодо його вдосконалення.

Виклад основного матеріалу. Заробітна плата в умовах ринкової економіки має розглядатись як макроекономічна категорія, яка формує платоспроможний попит населення, визначає структуру і динаміку виробництва, регулює зайнятість населення. Правильна організація заробітної плати з боку роботодавців та держави зацікавлює працівників підвищувати ефективність виробництва, а відтак безпосередньо впливає на темпи соціально-економічного розвитку країни. Проблема державного регулювання оплати праці загострюється в наслідок декількох причин: а) відсутність дієвого контролю з боку держави за політикою оплати праці; б) недосконалість науково-методичного забезпечення процесу регулювання оплати праці; в) невиконання чинного законодавства [4,с.31]. Особливої уваги потребує оплата праці в бюджетній сфері, де її регулювання ґрунтується на основі Єдиної тарифної сітки, однак нині вже не відповідає ринковим принципам організації оплати праці. Серед питань удосконалення державного регулювання оплати праці важлива роль належить регулюванню мінімальної заробітної плати. Внаслідок неефективної державної політики щодо регулювання оплати праці, темпи зростання номінальної і реальної заробітної плати за 2005-2009 рр. мають значну розбалансованість та характеризуються ознакою: при зростанні номінальної заробітної плати у 5,87 рази, реальна заробітна плата зросла лише у 1,29 рази. Індекс інфляції з початку 2008 року становив 116,1 відсотка, у відповідному періоді 2007 року – 108,6 відсотка.

Результати проведеного нами аналізу характеризують основні проблеми політики заробітної плати та свідчать про необхідність розроблення напрямів удосконалення регулювання оплати праці в Україні.

Висновки та перспективи подальших розробок. В сучасних умовах доцільно підготувати зміни і доповнення до існуючих нормативно-правових

документів, що регламентують основи договірної-регулювання соціально-трудових відносин щодо змісту угод різного рівня і колективних договорів, а також порядку їх укладання та сфери дії. Для посилення ефективності колдоговірної роботи опрацювати нову редакцію Закону України “Про колективні договори та угоди”, проект якого може передбачити: надання колективним договорам і угодам статусу правових актів; посилення відповідальності за ухиленням від участі в колективних переговорах та за їх невиконання; поширення норм галузевих угод на всі підприємства, що належать за основним видом діяльності до певної галузі.

Важливим є також опрацювання та ухвалення закону про мінімальну заробітну плату(МЗП), де уточнити критерії, порядок установлення й диференціації МЗП, умов її перегляду. З метою вдосконалення політики у встановленні розміру МЗП доцільно надавати право органам місцевого самоврядування затверджувати розмір регіональної МЗП, не нижчої за встановлену законом. Доцільно підготувати комплексну програму організаційно-економічних і нормативно-правових заходів, метою яких має стати підвищення доходів від трудової діяльності на основі використання різних джерел збільшення розмірів заробітної плати. У найшвидший термін підготувати і подати до Верховної Ради України проект законодавчого акту, який би визначив форми участі найманих працівників в управлінні виробництвом і розподілі його результатів, а також конкретні організаційно-правові механізми розвитку виробничої демократії на підприємствах.

Таким чином, зазначені проблеми регулювання оплати праці в Україні потребують вирішення у найближчій перспективі. Необхідно переглянути політику регулювання оплати праці у напрямі посилення контролюючих функцій держави та дотримання законодавства у цій сфері з розробкою дієвих законодавчо-нормативних важелів.

Список використаних джерел

1. Додонов О.В. Продуктивність та оплата праці в Україні: аналіз та оцінка в динаміці / О.В Додонов; під загальною редакцією Гончарова. - Донецьк: СПД Купріянов В.С., 2007. - 200с.
2. Колот А. Розвиток виробничої демократії як чинник удосконалення соціально-трудових відносин / А.Колот // Україна: аспекти праці, 2003. —№—6.С.21-25.
3. Осовий Г. Реформа заробітної плати в Україні - орієнтир на євро стандарт / Г.Осовий // Вісник Академії праці і соціальних відносин Федерації профспілок України. —2005—33(31). —С.14-26.
4. Лібанова Е. Насамперед слід усунути невідповідність між оплатою праці та обсягами споживання із суспільних фондів / Лібанова Е. // Національна безпека і оборона. —2005—№1.С.31-32.